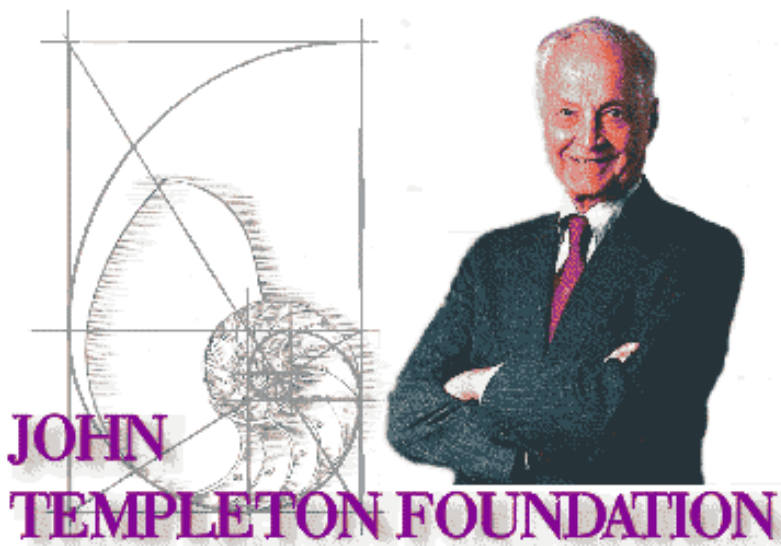

NAUKA I TEOLOGIA WE WSPÓŁCZESNYM ŚWIECIE: Roczny Otwarty Program Akademicki Johna Templetona *Nauka — Wiara* 2000/2001

WPROWADZENIE

W dzisiejszym społeczeństwie istnieją dwie kategorie ludzi, którzy twierdzą, że nauka empiryczna i teologia nie mają ze sobą nic wspólnego. Z jed-

*UWAGA: Tekst został zrekonstruowany przy pomocy środków automatycznych; możliwe są więc pewne błędy, których sygnalizacja jest mile widziana (obi@opoka.org). Tekst elektroniczny posiada odrębną numerację stron.

nej strony są nimi zwolennicy pozytywistycznego obrazu świata, dla których teologia jest pewną działalnością pozbawioną sensu, oraz — z drugiej strony — wielu teologów, zwolenników tezy o całkowitej niezależności teologii od nauk empirycznych. Obydwa te stanowiska są na tyle wpływowe, że możemy mówić o przepaści pomiędzy teologią (czy ogólniej religią) a naukami empirycznymi we współczesnym świecie. Wielu ludzi szczerze zainteresowanych zarówno naukami przyrodniczymi, jak i teologią jest dzisiaj pod wpływem tego sposobu myślenia. Program będzie prowadzony przez Ośrodek Badań Interdyscyplinarnych (OBI) przy Wydziale Filozoficznym Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Jego kierownikiem jest ks. prof. dr hab. Michał Heller.

CELE PROGRAMU

- Pokazać, że dwa powyżej opisane (zob. wprowadzenie) skrajne poglądy nie są uzasadnione, że współpraca między naukami empirycznymi i teologią nie tylko jest możliwa i pożyteczna, lecz także nieunikniona.
- Pokazać, jak — z jednej strony — partnerzy dialogu nauka-wiara powinni respektować wzajemnie autonomię i odrębność dyscyplin i — z drugiej strony — jak mogą odkrywać wspólne przestrzenie wzajemnych oddziaływań oraz wspólne dążenie do zrozumienia.
- Pokazać, że granice metody stosowanej przez nauki empiryczne nie pokrywają się z granicami racjonalności: poza granicą metody empirycznej rozciąga się szerokie pole racjonalnego myślenia o teologii i Transcendencji.
- Pokazać, że na styku nauk empirycznych i teologii rodzą się autentyczne problemy teologiczne; jak pokazuje historia doktryn, problemy te niejednokrotnie stają się istotnymi czynnikami postępu w teologii.
- Powyższe cele nie są wyrazem jakiejś „strategii” lecz wyrazem osobowych potrzeb człowieka: synteza (czy czasami symbioza) nauki empirycznej i wiary musi często dokonywać się w konkretnym człowieku będącym jednocześnie naukowcem i wierzącym.
- Pragniemy pomóc uczestnikom naszego programu zintegrować swoje życie intelektualne i duchowe oraz przygotować ich do urzeczywistniania powyższych celów w społeczeństwie.

DO KOGO ADRESUJEMY NASZ PROGRAM?

1. Program adresowany jest do studentów teologii, filozofii i historii Kościoła PAT w Krakowie oraz do doktorantów i studentów różnych specjal-

ności ze wszystkich krakowskich Uczelni Wyższych (zarówno z wydziałów nauk empirycznych jak i humanistycznych). Studenci uczestniczący w tym programie będą mieli możliwość zaliczenia (maksymalnie 9 punktów) oraz oceny ich pracy.

2. Program jest otwarty dla katechetów, nauczycieli i duchowieństwa różnych wyznań zainteresowanych pogłębieniem znajomości oferowanego zagadnienia.

3. Kierujemy również ten program do zainteresowanych tematem pracowników wyższych uczelni i jednostek badawczych.

RODZAJE ZAJĘĆ

- Wykłady akademickie (2 semestry: 3–4 godz. tygodniowo) wraz z dyskusjami.

I semestr:

- Historia relacji nauka–teologia

- Metodologia relacji nauka–teologia

- Wykłady dadzą uczestnikom podstawową i konieczną znajomość metodologiczno–historyczną prezentowanego zagadnienia (m. in.: elementy filozofii nauki, teologia jako nauka, źródła konfliktów nauka–wiera, historyczny rozwój zagadnienia i jego rola w dialogu nauka–teologia, podobieństwa i różnice metodologiczne i językowe między nauką i teologią, granice metody empirycznej, transcendencja i inne)

II semestr:

- Szczegółowe analizy wybranych zagadnień z zakresu nauka–teologia (m. in.: kosmologia — problem stworzenia, zasada antropiczna i celowość; ewolucja biologiczna — przypadek i konieczność, ewolucja i stworzenie człowieka, genetyka i socjobiologia; świadomość i sztuczna inteligencja; mechanika kwantowa — indeterminizm, przyczynowość i działanie Boga w świecie; socjo–psychologiczne teorie religii, etyka w kontekście nauki).

- Wykłady będą prowadzone przez specjalistów z danych dziedzin.

- Trzy 3–dniowe warsztaty poza Krakowem (każdy daje możliwość 1 punktu zaliczeniowego).

- Pierwsze warsztaty na początku programu (październik) — przygotowanie wprowadzające; drugie i trzecie warsztaty — po zakończonym semestrze (styczeń i czerwiec) — integracja zdobytej wiedzy przez jej prezentację w grupie dyskusyjnej, krótkie eseje i praktyczne aplikacje, np. w formie jednostek katechetycznych lub prezentacji popularyzatorskich (medialnych).

• Seminaria (6 w ciągu roku) z zaproszonymi naukowcami, także zagranicznymi.

MATERIAŁY

Uczestnicy otrzymają od organizatorów kserokopie materiałów (artykułów i tłumaczeń) niezbędnych do prowadzenia zajęć i dyskusji.

Bibliografia wstępna:

Michał Heller, *Nowa fizyka i nowa teologia*, Biblos, Tarnów 1993.

Michał Heller, *Wszechświat i Słowo*, Znak, Kraków 1994.

Michał Heller, J. Życiński, *Dylematy ewolucji*, Biblos, Tarnów 1996.

Olaf Pedersen, *Konflikt czy symbioza?*, tłum. W. Skoczny, OBI Kraków — Biblos, Tarnów 1997.

Norbert M. Wildiers, *Obrazy świata a teologia od średniowiecza do dzisiaj*, tłum. J. Doktor, PAX, Warszawa 1985.

M. Heller, S. Budzik, S. Wszolek (red.), *Obrazy świata w teologii i naukach przyrodniczych*, Biblos, Tarnów 1996.

M. Heller, M. Drożdż (red.), *Początek świata — Biblia a nauka*, Biblos, Tarnów 1998.

Tadeusz Sierotowicz, *Nauka a wiara — przestrzeń dialogu*, OBI-Kraków-Biblos, Tarnów 1997.

Ernan McMullin, *Ewolucja i stworzenie*, tłum. J. Rodzen, OBI Kraków, 1993.

J. Życiński (red.), *Sprawa Galileusza*, Znak, Kraków 1991.

Arthur R. Peacocke, *Teologia i nauki przyrodnicze*, tłum. L. M. Sokolowski, Znak, Kraków 1991.

Derek Sankey, Desmond Sullivan, Brenda Watson, *Planeta ziemia — mój dom. Religia a nauka. Zintegrowany kurs dla szkół podstawowych i średnich*, tłum. A. Michalik, Biblos, Tarnów 1993.

KOSZTY UCZESTNICTWA

Program jest w znacznej mierze sponsorowany przez Fundację Johna Templetona, która na całym świecie promuje badania i popularyzację w zakresie relacji nauka-teologia.

Od uczestników, na początku kursu, będzie pobrana symboliczna opłata administracyjna w wysokości 10 zł. Udział w warsztatach będzie pokryty z pieniędzy Fundacji.

ZAPISY

By móc uczestniczyć w programie należy się zapisać. Zapisy są prowadzone w sekretariacie Wydziału Filozoficznego Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie przy ul. Franciszkańskiej 1.

Termin zapisów: 11 września — 10 października 2000 r.

Liczba miejsc ograniczona.